

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број:13 0 У 004127 16 УВП
Бањалука, 13.12.2018. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Смиљане Мрша, предсједника вијећа, Душка Бојовића и Страхиње Ћурковића, чланова вијећа, уз судјеловање Здравке Чучак као записничара, у управном спору по тужби Ф. Х. из Д., заступане по пуномоћнику М. Н. адвокату из Д., (у даљем тексту: тужиља), против рјешења број ... од 23.03.2016. године Министарства ... (у даљем тексту: тужени), у предмету признавања права на породичну цивилну инвалиднину, одлучујући о захтјеву туженог за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Добоју број 13 0 У 004127 16 У од 30.6.2016. године, у нејавној сједници одржаној дана 13.12.2018. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Образложење

Побијаном пресудом је, у ставу 1. изреке, уважена тужба и поништен уводно означени акт туженог, којим је укинута рјешење Одјељења за борачко-инвалидску заштиту Града Д. број ... од 09.10.2007. године, те утврђен тужиљи престанак права на породичну цивилну инвалиднину са даном 1.4.2016. године. Ставом 2. изреке пресуде је обавезан тужени да тужиљи надокнади трошкове управног спора у износу од 877,50 КМ, у року од 30 дана од дана пријема пресуде.

Уважење тужбе и поништење оспореног акта је образложено разлозима да иако се тужени у уводном дијелу оспореног акта позвао на одредбе члана 26. став 1. и 2. Закона о заштити цивилних жртава рата („Службени гласник РС“ број 24/10, у даљем тексту: „Закон из 2010. године“), а не на истоимени закон из 1993. године („Службени гласник РС“ број 25/93, у даљем тексту: „Закон из 1993. године“) која одредбе дају могућност ревизије рјешења којим је утврђено право на породичну цивилну инвалиднину али по „Закону из 2010. године“, изостали су ваљани разлози извршене ревизије, с обзиром да је тужиљи право на породичну цивилну инвалиднину признато по „Закону из 1993. године“. При томе је суд додао да и поред изричите одредбе члана 37. став 1. и 2. „Закона из 2010. године“ којим је прописана обавеза доношења по службеној дужности рјешења о превођењу, нема података о томе да је извршено превођење првостепеног рјешења, због чега је остало нејасно на основу којег закона је тужени донио оспорени акт. Даље је суд навео да како оспорени акт не садржи објективно образложење за одлуку у његовој изреци, што представља повреду правила поступка која је од утицаја на рјешење конкретне управне ствари, јер према члану 197. став 2. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“ број 13/02, 87/07 и 50/10, у даљем тексту: ЗОУП) образложење рјешења, поред осталог, садржи утврђено чињенично стање, прописе и разлоге који с обзиром на утврђено чињенично стање упућују на одлуку која је дата у диспозитиву, оспорени акт садржи недостатке који спречавају оцјену његове законитости, сходно чему је тужба уважена и оспорени акт поништен.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев), тужени побија њену законитост због повреде закона, истичући да није правилно образложење суда у погледу примјене новог „Закона из 2010. године“ у односу на ранији „Закон из 1993. године“, јер се у суштини ради о једном закону, будући да је „Закон из 2010. године“ у ствари пречишћени текст „Закона из 1993. године“. Како је тужила захтјев за признавање статуса и права поднијела дана 31.7.2007. године, када је био на снази „Закон из 1993. године“ и Закон о измјени и допуни тог закона („Службени гласник РС“ број 37/07) који је ступио на снагу 19.5.2007. године, а првостепено рјешење донесено 9.10.2007. године, првостепено рјешење није ни подлијегало обавезној ревизији до краја јуна 2008. године, што значи да је суд поменуте законске одредбе погрешно протумачио. Додаје да одредбе члана 28. став 1. и 2. „Закона из 1993. године“, као и Закона о измјенама и допунама тог закона донесеним у 1994. години и 2007. години, а које одредбе су предвиђене у члану 27. став 1. и 2. пречишћеног текста тог закона, који пречишћени текст је донесен 2010. године, дају овлашћење другостепеном органу да може вршити ревизију свих првостепених рјешења којим је утврђено право по том закону, па тако да је на основу тих одредаба донесен оспорени акт, из чега произилази да је побијана пресуда донесена уз повреду материјалних и процесних законских одредаба. Предлаже да се захтјев уважи, побијана пресуда преиначи тако да се тужба одбије као неоснована, или да се пресуда укине и предмет врати нижестепеном суду на поновно одлучивање.

У одговору на захтјев, тужила истиче да су неосновани наводи туженог да рјешење о превођењу није донесено из разлога што првостепено рјешење није подлијегало превођењу, јер из законске одредбе произилази да надлежни орган по службеној дужности доноси рјешење о превођењу до краја јуна 2008. године, па како је првостепено рјешење донесено 9.10.2007. године, то је и подлијегало превођењу. Даље наводи да је у побијаној пресуди дато ваљано образложење у погледу примјене „Закона из 2010. године“ према којем тужени није имао овлашћење да врши ревизију рјешења из 2007. године донесеног на основу „Закона из 1993. године“, али да је и без обзира на погрешну примјену правила у поступку ревизије, оспорени акт незаконит јер осим погрешне примјене материјалног права, ни чињенично стање није правилно утврђено те је из утврђених чињеница изведен неправилан закључак у погледу чињеничног стања, имајући у виду одредбу члана 2. тачка 1. Закона о заштити цивилних жртава рата („Службени гласник РС“ број 24/10-пречишћени текст) којом је дефинисано која лица се сматрају цивилном жртвом рата, а она је материјалним доказима доказала да је њен супруг лишен слободе као цивил и након тога интерниран, одведен и убијен, односно да је у питању насилна смрт, те самим тим да је цивилна жртва рата, а она као његова супруга члан породичног домаћинства, сходно чему има право на цивилну породичну инвалиднину. Предлаже да се захтјев одбије.

Размотривши захтјев, одговор тужиле на захтјев, побијану пресуду и оспорени акт, као и остале списе предмета, по одредбама члана 39. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС), одлучено је као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога.

Из стања списка предмета произилази да је рјешењем првостепеног органа број ... од 09.10.2007. године, тужили по основу несталог супруга М. Х., признато право на породичну цивилну инвалиднину, а на основу одредаба чланова 3, 8. и 10. став 3. Закона о заштити цивилних жртава рата („Службени гласник Републике Српске“ број 25/93, са

каснијим измјенама и допунама број 32/94 и 37/07), којим рјешењем јој је признато право на породичну цивилну инвалиднину у висини 20% од износа цивилне инвалиднине I групе, почевши од 1.8.2007. године, које рјешење подлијеже ревизији а ревизија не одлаже извршење рјешења. У образложењу тог рјешења се првостепени орган позвао на то да је тужилца поднијела захтјев дана 31.7.2007. године, уз који је приложила рјешење Основног суда у Добоју број РИ-152/99 од 17.1.2000. године којим је њен супруг проглашен за умрлог, што је и доказано Изводом из матичне књиге умрлих број ... од 28.9.2007. године издатим од Матичне канцеларије Д., сходно чему су испуњени услови за признавање права на породичну цивилну инвалиднину из члана 3, 8. и 10. наведеног закона.

На то рјешење је тужилца изјавила жалбу тражећи да јој се призна право на породичну инвалиднину у износу од 40% од износа цивилне инвалиднине I групе, позивом на чланом 10. став 6. наведеног закона, којим је прописано да чланови породице цивилне жртве рата убијене, погинуле, умрле или нестале, под околностима из члана 2. тог закона, остварују право на породичну инвалиднину у висини 40% од износа цивилне инвалиднине I групе.

Рјешавајући у поступку по жалби и вршећи ревизију тог првостепеног рјешења, тужени је донио оспорени акт којим је укинуо то првостепено рјешење и тужилци утврдио престанак права са даном 1.4.2016. године, уз образложење да како је тужилца уз захтјев приложила рјешење Основног суда у Добоју о проглашењу за умрлог њеног несталог супруга, а и потврду Међународног комитета Црвеног крста од 24.8.2006. године према којој је за њеног супруга отворен захтјев за тражење, па како се према законским одредбама, а и код чињенице да се на основу понуђених доказа од стране тужилце не може утврдити да је њен супруг настрадао под околностима прописаним чланом 2. наведеног закона, јер је настрадао под неразјашњеним околностима, нема основа да јој се призна право на породичну цивилну инвалиднину, сходно чему је првостепени орган погрешно примјенио материјално право усвојивши њен захтјев и признавши јој право на породичну цивилну инвалиднину, тако да је оспореним актом то првостепено рјешење укинута, у складу са чланом 26. став 1. и 3. Закона о заштити цивилних жртава рата („Службени гласник РС“ број 24/10 - пречишћени текст). Побујаном пресудом је тужба уважена и оспорени акт поништен, са разлосима већ изнесеним у уводу образложења ове пресуде.

Правилност и законитост побујане пресуде се не може довести у сумњу наводима захтјева.

Прије свега, ваља истаћи да тужени оправдано у захтјеву наводи да је нижестепени суд у побујаној пресуди неправилно закључио да се ради о два различита закона, то јест „Закону из 1993. године“ и „Закону из 2010. године“, јер се ради о истом закону, при чему „Закон из 2010. године“ представља пречишћени текст „Закона из 1993. године“ (са каснијим измјенама и допунама објављеним у „Службеном гласнику РС“ број 32/94, 37/07, 60/07, 119/09 и 118/09). Како је у Закону о измјенама и допунама Закона о заштити цивилних жртава рата („Службени гласник РС“ број 37/07) у члану 11. прописано да се мијења члан 38. основног текста закона, тако да гласи да општински/градски органи управе надлежни да у првом степену рјешавају о правима по Закону о заштити цивилних жртава рата донијеће по службеној дужности рјешења о превођењу у складу са тим законом, до краја 2007. године, која одредба је измијењена Законом о измјенама и допунама Закона о заштити цивилних жртава рата („Службени

гласник РС“ број 60/2007) чланом 3. тако да се ријечи „2007 године“ замјењују ријечима „јуна 2008. године“, то значи да је према тој одредби предвиђено превођење рјешења до краја јуна 2008. године. Имајући у виду да је првостепено рјешење којим је тужили признато право на породичну цивилну инвалиднину донесено 9.10.2007. године, прије измјене закона којим је продужен рок за превођење рјешења, произилази да то рјешење није подлијегало обавезној ревизији, што тужени правилно наводи у захтјеву.

Међутим, такво тумачење нижестепеног суда у побијаној пресуди није од утицаја на законитост оспореног акта, јер су се у суштини и тужени у оспореном акту и суд у побијаној пресуди позвали на исти материјални пропис, односно важећи Закон о заштити цивилних жртава рата („Службени гласник РС“ број 25/93, 32/94, 37/07, 60/07, 119/09 и 118/09), чији пречишћени текст је објављен у („Службеном гласнику РС“ број 24/10), па тако да је неспорно да се ради о истом закону.

С друге стране, оно што је битно је да је суд у побијаној пресуди правилно навео да оспорени акт не садржи објективно образложење за одлуку дату у диспозитиву, што представља повреду правила поступка која је од утицаја на рјешење управне ствари, при чему се нижестепени суд правилно позвао на члан 197. став 2. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“ број 13/02, 87/07 и 50/10, у даљем тексту: ЗОУП) којим је предвиђено да образложење рјешења, поред осталог садржи утврђено чињенично стање, прописе и разлоге који с обзиром на утврђено чињенично стање упућују на одлуку која је дата у диспозитиву, а што је у конкретном случају изостало.

Наиме, чланом 8. ЗОУП-а је предвиђено начело истине, према којем се у поступку мора утврдити право стање ствари и у том циљу морају се потпуно и правилно утврдити све чињенице и околности које су од важности за доношење законитог и правилног рјешења, што у конкретном случају није учињено, чиме су причињене повреде правила поступка, будући да се не може прихватити образложење туженог у оспореном акту да је тужилин супруг настрадао под неразјашњеним околностима, а које околности је тужени био дужан разјаснити, имајући у виду и одредбу члана 125. став 2. ЗОУП-а према којој се од странке неће тражити да поднесе доказе које брже и лакше може прибавити орган, а све код чињенице да се у спису предмета налази потврда о смрти ЈЗУ УКЦ Т. према којој је смрт тужилиног супруга насилна и извршена убиством, које чињенице су утврђене након ексумације и обдукције, па да из обавијести Међународног комитета Црвеног крста произилази да је тај комитет добио дана 3.11.2008. године информацију о идентификацији тужилиног супруга као нестале особе, уз који допис је приложен документ из (како је на том документу оловком написано) Института за истраживање ратних злочина Сарајево, у којем документу је наведено „да је тужилин супруг страдао на улици из пјешадијског наоружања и да је то учињено од припадника Војске Р С.“, али који документ није потписан нити овјерен, тако да и није јасно да ли је вјеродостојан.

С тим у вези овај суд налази за сходно да укаже да је чланом 2. Закона о заштити цивилних жртава рата (како основног текста а тако и пречишћеног текста) прописано да се цивилном жртвом рата сматра лице код ког је наступило оштећење организма злостављањем, силовањем, односно лишавањем слободе (затвор, концентрациони лог, интернација, принудни рад) или у збјегу од стране непријатеља задобило рану, повреду, озљеду и код кога је наступило оштећење организма најмање 60%, као и лице које је под тим околностима убијено, погинуло, умрло и нестало, што подразумијева да је то учињено од стране непријатељске војске, што у конкретном случају није Војсак Р. С., а о чему је тужени дужан водити рачуна, јер од тог утврђења управо и зависи органу којег

ентитета у Босни и Херцеговни, с обзиром на карактер оружаног сукоба који се одвијао у Босни и Херцеговини, се тужилња може обратити да би остварила права која су јој била призната првостепеним рјешењем које је укинута оспореним актом.

Осим тога, треба навести да су повреде правила поступка у доношењу оспореног акта, учињене и тиме што изреком оспореног акта није одлучено о жалби тужилње на првостепено рјешење, имајући у виду да је чланом 26. Закона о заштити цивилних жртава рата-пречишћени текст (у основном тексту закона, члану 27.) у ставу 3. прописано да ако је против рјешења донијетог у првом степену изјављена жалба, о ревизији и жалби рјешава се истим рјешењем, па је у конкретном случају у оспореном акту изостала одлука о жалби на првостепено рјешење, којим је тужилњи призната породична цивилна инвалиднина у износу од 20% од износа цивилне инвалиднине I групе.

У вези с тим такође треба указати да се у спису предмета налази и друго првостепено рјешење, под истим бројем (..) и истим датумом (9.10.2007. године) као и првостепено рјешење против којег је изјављена жалба, а којом жалбом је тужилња тражила да јој се призна породична цивилна инвалиднина у износу од 40% од износа цивилне инвалиднине I групе, о којој жалби је тужени рјешавао оспореним актом, а тим другим првостепеним рјешењем је тужилњи признато право на породичну цивилну инвалиднину управо у висини од 40% од износа цивилне инвалиднине I групе, исто почевши од 1.8.2007. године, што значи да у спису егзистирају два првостепена рјешења са истим бројем и датумом, од којих је према једном тужилњи утврђено право на породичну цивилну инвалиднину у висини од 20% од износа цивилне инвалиднине I групе (на које је изјавила жалбу), а према другом рјешењу јој је признато право на породичну цивилну инвалиднину у висини 40% од износа цивилне инвалиднине I групе (на које није изјављивала жалбу), што је недопустиво, будући да истовремено не могу егзистирати два првостепена рјешења којима је одлучено о истом праву а на различит начин.

С обзиром на све изнесене разлоге, који несумњиво упућују на неправилност и незаконитост оспореног акта, а како ни остали наводи захтјева туженог и наводи одговора тужилње на захтјев, нису могли утицати на другачије одлучивање, по оцјени овог суда побијаном пресудом, којом је тужба уважена и оспорени акт поништен, није остварен ниједан од разлога њене незаконитости из одредбе члана 35. став. 2. ЗУС-а, па се отуда, на основу одредбе члана 40. став 1. истог закона, захтјев туженог одбија као неоснован.

Записничар
Здравка Чучак

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић

